

Jenter, EU og velferdsstaten

Av Jorunn Folkvord

Om hvorfor jenter sier Nei til EU

Innhold:

Innhold	2
Forord	3
Kapittel 1: Likestilling eller frigjøring	4
Statsråd Berget og likestillingsdirektivene	4
Frigjøring - ikke likestilling	7
Kapittel 2: Fri flyt og pengemakt	9
Hva forteller Maastricht oss?	9
Fire frihetens paradiser	10
Sosial dumping	10
Kapittel 3: Kvinner i arbeid	12
Frihet til å bli dårligere betalt	12
Hvem drar - hvem blir?	13
Tallenes klare tale	14
Kommisjonens egne ord	15
Atypisk arbeid er typisk kvinnearbeid	16
Hvorfor deltidsarbeid og korttid?	18
Kapittel 4: Rasering av velferdsstaten	20
Velferdsstaten og kvinnene	20
EU-Kommisjonens loddemat smaker beskt	21
EU er markedsstyrt	22
Forskjellige modeller	23
Grunnlaget for velferdsstaten forsvinner	24
Pengene går rett ut av statskassa	26
Vi får ikke bestemme sjøl!	28
Den (a)sosiale dimensjon	30
Finnes det ikke noe bra i EU?	32
Sluttord:	33
Stem NEI - gå nye veier!	33
Kilder og lesetips	35

Forord

Det er mange gode grunner til å lage et hefte som dette, og det er mange ting som skulle vært med i dette heftet som ikke har fått plass.

Hovedgrunnen til at dette heftet er laget, er at vi vil prøve å sette fokus på jentespørsmål i EU-saken. Tidlig i september ble det lagt fram en undersøkelse som sa at jenter sa nei til EU fordi de var dumme og at de visste for lite. Vi tror ikke at jenter er dumme, og derfor har vi laget dette heftet til alle jenter som vil ha bekrefta at de har rett - det er riktig å si NEI til EU.

Dette heftet er også til alle dere jenter (og gutter) som føler dere usikre, og vil vite mer om hva EU vil bety for:

- likestillingspolitikken
- velferdspolitikken
- kvinners situasjon på arbeidsmarkedet, og litt til.

Det har ikke vært plass til alt i heftet, men vi har tatt med så mye som mulig. Ordforklaringer og noter står fortløpende gjennom hele heftet i margene og kildehenvisninger og lesetips finner du en liste over bakerst i heftet.

Dette heftet kunne ikke blitt så bra uten alt stoffet som Siri Jensen i AKPs faglige utvalg og Britt-Unni Arntsen i styret til Nei til EU har hjulpet til med. Tusen takk for hjelpa!

Forhåpentligvis vil dette heftet hjelpe dere til å få mer kunnskap om EU, og gjøre dere sikrere på hva dere sjøl mener. Har dere kommentarer til heftet og tanker om hvordan det kunne vært gjort anderledes, så blir vi bare glade for å få tilbakemeldinger.

Lykke til i EU-kampen!

Kapittel 1:

Likestilling eller frigjøring

“Vi har jo likestilling i Norge. Hva er det egentlig dere maser etter?” Hvor mange ganger har vi ikke hørt det? Vi som prøver å si ifra at ikke alt er som det skal, vi som ikke er fornøyd med at halve befolkninga får lavere lønn fordi vi har innovertiss, vi tror ikke på at det er likestilling i Norge. I dette kapittelet skal vi se på hva som er sant i Statsråd Grete Bergets påstander om at det er likestilling i EU.

Statsråd Berget og likestillingsdirektivene

1) *Oponions
halvårsmåling
(januar-august)
1994.*

Barne- og familieminister Grete Berget er EU-tilhenger, i likhet med resten av regjeringa. Et bastant flertall av norske kvinner er mot EU-medlemskap, 57% av alle kvinner under 30 år sier nei, mens 22% er i tvil¹⁾. Bergets oppgave er blant annet å få kvinner til å tro at de oppnår fordeler ved et EU-medlemskap som de ikke kunne fått utenfor. Et av Bergets viktigste trumkort er likestillingsdirektivene i EU.

2)
*Arbeiderbladet
19. juli, 1994.*

Dette er hva Grete Berget har å melde om EU-motstandernes forhold til de likestillingsdirektivene vi nå skal se litt nærmere på:

“Motstandere av EU harselerer ofte over forordninger og direktiver som har en litt spesiell vinkling eller et spesielt dekningsområde, så som agurker eller sukkerinnholdet i syltetøy. Når det kommer til likestillingsdirektivene, blir det stille. Kanskje skyldes dette at det er vedtatt slagkraftige direktiver som har positiv betydning for kvinners situasjon i Europa. Det er vel ikke slik at syltetøy og agurker er viktigere enn kvinners rettigheter.”²⁾



Skal kvinner få likelønn i dag, så må de gå inn i typiske mannsyrker.

EU har fem direktiv som dreier seg om likestilling. Det første blei vedtatt i 1975, og slår fast at alle skal ha lik lønn for likt arbeid, eller arbeid som som blir tillagt samme verdi. Dette er omtrent den samme bestemmelsen vi har i Norge, og den norske loven er, sjøl om vi veit at den ikke blir overholdt alltid. Danmarks lov om likelønn måtte i sin tid endres, fordi den ikke var bar nok for EUs standarder.

Det andre direktivet er fra 1976 og fastslår at det skal være lik behandling av kvinner og menn på områdene sysselsetting, videreutdanning, forfremmelse og arbeidsvilkår. Dette direktivet sa blant annet at alle diskriminerende bestemmelser av lovmessig, kontraktmessig og vedtektsmessig art skulle avskaffes. Direktivet beskytter også mot oppsigelse for de som vil prøve saken sin for en domstol.

Direktiv:

Vedtatt i EUs ministerråd, etter forslag fra EU-kommisjonen. Et direktiv skal i prinsippet være like bindende som en lov.

I 1978 kom det tredje direktivet om like sosiale rettigheter for kvinner og menn i lønnsarbeid. Det dreier seg blant annet om *“en gradvis gjennomføring av prinsippet om likebehandling av menn og kvinner i forbindelse med sosiale trykdeordninger”*. Et viktig poeng her, er at de like sosiale rettighetene, kun skal gjelde for den såkalte *“arbei-*

dende delen av folket”, og for eksempel hjemmeværende kvinner faller helt utenom. Direktivet sier heller ingenting om pensjonsalder, enkepensjoner eller barnebidrag.

Det fjerde direktivet som kom i 1986 er en utvidelse av det tredje direktivet og det femte direktivet som kom i 1986 omhandler likebehandling mellom menn og kvinner i det private næringsliv. Dette direktivet inneholder ingen bindende formuleringer, men en haug av oppfordringer til de forskjellige EU-landa.

Likestilling i Norge:

Det er ikke likestilling i Norge i dag. Blant annet har vi ikke like lønn. Kvinner er de lavtlønte. Jenter velger mellom 30 og gutter mellom 300 yrker. De linjene på skole- ne det er vanskeligst å komme inn på er helse- og sosialfag. De som rammes hardest i nedskjæringene er aleine- forsørgerne.

I Norge fikk vi Lov om likestilling mellom kjønnene og lik lønn for arbeid av samme verdi i 1979. Denne loven er mer omfattende enn EUs likestillingsdirektiv. Fordelene når det gjelder likestilling på papiret vil derfor være små ved et eventuelt medlemskap i EU. Det eneste direktivet som kunne bety en stor forskjell hvis det blir vedtatt er direktivet om omvendt bevisbyrde. Dette direktivet, som har vært under behandling siden 1988, vil pålegge arbeidsgiver å bevise at det ikke forekommer diskriminering på arbeidsplassen. I dag er det arbeiderne som må bevise at det foregår diskriminering for å få medhold i en rettsak.

Men ikke en gang hvis dette direktivet blir vedtatt, gir det noe poeng til Statsråd Bergets argumentasjon om at alt er så mye bedre innenfor. Hvis Berget virkelig ønsker en omvendt bevisbyrde i likestillingssaker i Norge, hvorfor jobber hun da ikke for dette på Stortinget og gjennom Regjeringa? Det er ingenting som i dag hindrer norske myndigheter i å endre norsk likestillingslovgiving, eller i å håndheve den strengere. Dette er kanskje noe Berget burde engasjere seg mer i, enn det å få Norge inn i EU?

Ellers er det verdt å merke seg at EUs likestillingspolitikk bygger på en integrasjonstankegang. Det betyr at kvinner

skal få lov til å delta på lik linje med menn. I all hovedsak dreier også likestillingsbestemmelsene seg om arbeidsmarkedet, og hvordan kvinner skal få innpass der, *på markedets og mannssamfunnets betingelser*. Likestillingsbestemmelser som dreier seg om barne- eller omsorgspolitikken finnes ikke i EU.

Likestilling i EU-systemet:

Antallet kvinner i ministerrådet	0	0%
Antallet kvinner i Kommisjonen	1	6%
Antallet kvinner i EU-domstolen	0	0%
Antallet kvinner i Parlamentet	95	19%
Antall kvinnelige Generaldirektører		3%

Utifra denne tabellen kan vi se at arbeidet med likelønn i EU, faktisk ikke har kommet noe lenger enn arbeidet med likelønn i Norge. EU-kommisjonen skriver også i den samme rapporten at *“kjønnsbaserte lønnsforskjeller opprettholdes og viser faktisk en økning i enkelte tilfeller; det er derfor ingenting som rettferdiggjør påstander om at de er i ferd med å minke”*. Det sier de altså til tross for at EU har hatt sin lov om likelønn i 4 år mer enn Norge.

Frigjøring - ikke likestilling

Den tradisjonelle likestillingsdebatten skjuler en viktig del av den kampen som kvinner kjemper i dag, nemlig kampen om frigjøring. Myndighetene prøver i blant å framstille det som om det er to kjønn med litt forskjellige oppgaver i samfunnet, og at noen ganger er det menn som har fordeler, andre ganger kvinner.

Pornoindustrien:
Pornoindustrien i USA er større enn film- og musikkindustrien til sammen, lite tyder på at dette er veldig mye andreledes i Europa.

Faktum er at kvinnene blir undertrykt i dagens samfunn. Det er kvinner som har lavere lønn, dårligere arbeidsvilkår, selges gjennom pornoindustrien, oftest blir utsatt for over-

grep og mishandling, m.m.. Dette er en kunnskap vi må ta med oss i kampen. Vi slåss ikke bare for likestilling mellom kjønnene, men for frigjøring for kvinnene.

Papirer som snakker om likeverd og like rettigheter, er lite verdt i et samfunn som er avhengig av å undertrykke kvinnene som kjønn. For å få en reell kvinnefrigjøring, må vi forandre på hele det økonomiske systemet som holder kvinner nede.

I dette kapitlet har vi sett på hva som finnes av formelle bestemmelser om likestilling i EU, og noen tall om hvilken effekt dette har hatt. I resten av heftet kommer vi til å gå mer innpå hvordan krefter i resten av samfunnet påvirker likestillingspolitikken og mulighetene for full kvinnefrigjøring.

Kapittel 2:

Fri flyt og pengemakt

Det er umulig å snakke om EU, uten å snakke om EUs fire grunnsteiner - kapitalens fire friheter. Dette kapittelet handler om frihetene, og hvordan vi kan lese ut av Maastricht-traktaten hvem, eller rettere sagt hva som skal styre den økonomiske politikken.

Hva forteller Maastricht oss?

Europa Unionen er skapt for å gi kapitalen større økonomisk frihet. Det er et systemet hvor markedet skal bestemme økonomien, og hvor hensynet til fortjeneste går foran hensynet til mennesker og miljø. Disse enkle faktaene er det lett å slå fast ved noen enkle sitat fra Maastricht-traktaten.

Maastricht-traktaten:

Dette er Unions-traktaten som fastslår at EU skal bli en union. Den ble skrevet i 1992, men trådte ikke i kraft før 1. november 1993.

I artikkel 103 står det at *"Medlemsstatene skal anse sin økonomiske politikk som en sak av felles interess og skal samordne den i Rådet i samsvar med artikkel 102A."*

I artikkel 102A står det at *"Medlemsstatene og Fellesskapet skal handle i samsvar med prinsippet om en åpen markedsøkonomi med fri konkurranse, som fremmer en effektiv bruk av ressurser, og i samsvar med prinsippene i 3A."*

Hva sier så 3A?

Jo, 3A sier at den økonomiske politikken skal samordnes nært *"og føres i samsvar med prinsippet om en åpen markedsøkonomi med fri konkurranse"*.

Hva betyr egentlig dette når vi oversetter det til norsk?

103A betyr at den økonomiske politikken skal være den samme i alle EU-landa, fordi de har felles interesse av det.

102A betyr at den økonomiske politikken ikke skal være

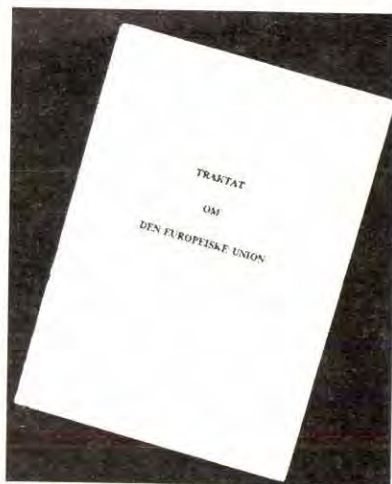
styrt av folkevalgte, men av markedet. At markedet styrer betyr at de som har mest penger også har kontrollen over den økonomiske politikken, dette er det samme som blir gjentatt i 3A.

*Romatraktaten:
Romatraktaten er
grunnloven i EU-
systemet. Den ble
vedtatt i 1957.*

Fire friheters paradis

Maastrichttraktaten bygger på Romatraktaten, og allerede i Romatraktaten er de fire frihetene fastslått. De fire frihetene skal gjøre det lettere å selge og kjøpe varer, og investere og tjene penger. Disse fire frihetene er:

- fri flyt av varer
- fri flyt av kapital
- fri flyt av tjenester
- fri flyt av arbeidskraft



Dette er ikke friheter for arbeidere, men for de som har penger. De som tjener på at de kan selge hva de vil hvor de vil, og at de kan investere pengene sine i hva de vil hvor de vil. Disse frihetene er i hovedsak skapt for å hindre myndighetene i de forskjellige landa i å lage regler som hindrer det frie markedet.

Sosial dumping

Vi har nå slått fast at de fire frihetene er skapt for at kapitalen skal tjene penger. Nå må vi derfor se litt på hva som gjør det lettere å tjene penger. Bedriftseierne investerer pengene sine i prosjekter som de mener de kan tjene penger på. Mest penger tjener man når man har lave utgifter og får mye inntekter, dette er logisk. De utgiftene bedriftseierne må ut med varierer fra land til land, men som regel er det: leie/

vedlikehold av lokaler, lønn, arbeidsgiveravgift, andre sosiale utgifter og materiale.

Så og si alle disse utgiftene er det mulig å presse ned, og kapitalen vil naturlig nok "flyte fritt" til de områdene hvor utgiftene er lavest. I et land hvor folk har lave lønninger og lav levestandard (f.eks. Spania eller Hellas) er det derfor billigere å ansette folk. De statene som har lave arbeidsgiveravgifter, lave sosiale utgifter m.m. vil også tiltrekke seg kapital, og dermed sikre arbeidsplasser.

Dette betyr at arbeidere i hele EU-systemet blir tvingi til å underby hverandre når det gjelder lønninger, faglige rettigheter, arbeidsmiljø og sosiale velferdsordninger. De som krever minst vil ha størst sjanse for å få jobb. Nasjonalstatene vil også senke sine avgifter for bedrifter for å lokke til seg kapital og for å øke sysselsettinga. Svekkinga av de faglige rettighetene og senkinga av kravene fra myndighetene, er det vi kaller sosial dumping. Den evige konkurransen om å tilfredsstille kapitalen, vil føre til en svekking av faglige rettigheter, og myndighetenes mulighet til å skaffe inn penger gjennom skatter og avgifter på bedriftene.

I EU blir også forskjellige skatter og avgifter sett på som en handelshindring. Hvis Norge har en høy toll på for eksempel import av kjøtt, blir det vanskelig for andre kjøttprodusenter å komme inn på det norske markedet. Derfor må denne tollene fjernes. Det samme gjelder alle bestemmelser hvor Norge favoriserer norske produsenter, og skaffer statlige inntekter på forskjellige skatter og avgifter.

Det at de fleste "handelshindringene" er laget for å verne om folks helse og miljøet rundt oss, trygge bosettinger i distriktene og bevare kontrollen over nasjonale ressurser, blir helt uinteressant. Målet er å tjene penger - ikke å redde verden!

Sosiale utgifter:

De avgiftene arbeidsgiver betaler tillegg til vanlig lønn; feriepenger, trygdeavgifter, bedriftshelsetjeneste, m.m.

Faglige rettigheter:

Rett til å organisere seg, fastsettelse av arbeidstid, streikerett, medbestemmelse på bedriften, minstelønn, krav til arbeidsmiljøet, overtidsbetalt, m.m.

Kapittel 3:

Kvinner i arbeid

Mange EU-tilhengere prøver å framstille den frie flyten av arbeidskraft som en fri flyt av mennesker. De snakker om personlig frihet og muligheten til å bli kjent med nye kulturer. EU-motstandere blir framstilt som sneversynte og bakstreverske, og som om de aldri kunne tenke seg å forlate steinrøysa Norge.

Rettigheter:

Hvis du ikke har rett til arbeidsløshetsstrygd, men er avhengig av sosialpenger, kan du reise hvor du vil når du vil, forutsatt at du kan forsørge deg sjøl. Du har ikke rett på sosialpenger i andre land enn Norge, og du får ikke ta med deg sosialpengene fra Norge til et annet land, som du får gjøre med arbeidsledighetsstrygd.

Men det er ikke snakk om noen personlig frihet. Riktignok kan du reise til hvilket annet EU-land du vil, men finner du ikke arbeid i løpet av tre måneder, så må du straks reise hjem igjen, hvis ikke mister du retten til arbeidsløshetsstrygd. Etter å ha vært ute i tre måneder, så må du ha en jobb i Norge og tjene opp nye rettigheter til arbeidsledighetsstrygd før du kan reise ut igjen.

For oss her i Norge finnes det to sider av denne saken, det ene er at vi ved et EU-medlemskap (men også med EØS-avtalen) kan reise til andre land og leite etter jobb, men også at andre kan komme hit, eller sendes hit.

Frihet til å bli dårligere betalt

La oss se på det siste først. Sett at et stort internasjonalt selskap har vunnet anbudsrunden på å bygge ei bru et sted på vestlandet. For å klare å holde lave kostnader, har de bestemt seg for å betale veldig lave lønninger til arbeiderne, lavere lønninger enn hva man kan leve av i Norge. Istedenfor å bruke norske arbeidere, tar selskapet inn portugisiske arbeidere på korttidskontrakter, som må jobbe på portugisiske arbeidsvilkår.¹⁾ Dette kan bety lavere lønn, færre arbeidsmiljøregler, kanskje lengre dager og dårligere sjukelønnsordninger.

Når norske arbeidere så skal konkurrere med portugisisk, spansk eller gresk arbeidskraft, er det klart at de norske arbeiderne må fire på krava. Det vil ikke bli sånn at for eksempel spanske arbeidere vil begynne å kreve mer for å komme opp på vårt nivå, for da får heller ikke de jobb. Vi vil også få oppleve at storkapitalen kommer til å flytte bedriftene sine ut av Norge hvis ikke den norske arbeiderklassen vil tilpasse seg de nye forholda. Da får vi en situasjon hvor nordmenn blir nødt til å komme til å leite etter jobb utenlands.

Når det gjelder akkurat dette er det greit å huske at vi ikke er mot at folk fra forskjellige land skal ha muligheten til å reise rundt om i verden. Vi ønsker åpne grenser, men ikke at folk skal tvinges til å flytte tusenvis av kilometer fra hjem og familie for å få en dårlig betalt jobb under dårlige vilkår.

EUs frie flyt av arbeidskraft skaper dårligere kår for arbeidere i hele EU/EØS-området, fordi alle blir satt opp mot hverandre. Det er ikke en frihet for arbeiderne som blir tvunget til å selge arbeidskrafta si til lavest mulig pris. Det er en fri flyt av arbeidskraft sånn at kapitalen kan kjøpe den arbeidskrafta de ønsker seg, og sende den rundt til de stedene hvor de vil bruke den.

Hvem drar - hvem blir?

I en familie med små barn, hvem av foreldrene tror vi da reiser ut av landet for å få jobb? Hvis begge i utgangspunktet er arbeidsløse, hvem er det da som har sjansen til å få den best betalte jobben?

Svaret er selvsagt mannen.

Hvem er det som jevnt over blir dårligere betalt for den jobben hun gjør? Hvem er det som har vanskeligst for å få en full stilling? Hvem er det som tradisjonelt er knytta mye

1)
Utenlandske statsborgere kan ikke ansettes i faste stillinger i Norge på utenlandske arbeidsvilkår. Men de kan ansettes på korttidskontrakter i tre måneder av gangen.

sterkere til omsorg for barn, foreldre og gamle onkler?
Svaret er selvsagt kvinnen.

Den frie flyten av arbeidskraft, vil i stor grad være en flyt av mannlig arbeidskraft. Istedenfor at mannen er ukespendler på anlegg, så blir han månedspendler i et annet land. Kanskje er han bare hjemme to ganger i halvåret. Familien kan ikke flytte etter for arbeidet er på korttidskontrakter. Hva betyr dette for kvinnene? Hun blir sittende med eneansvaret for barna, og i mange tilfeller være økonomisk helt avhengig av mannen. Uten noen å dele ansvaret for familien med, vil muligheten for å få seg jobb bli enda mindre.

Det vi kan få se i EU etter hvert som det indre markedet utvikler seg, er en enda sterkere utnyttig av menneskene for at kapitalen skal tjene penger. I dag brukes kvinner helt åpenbart som gratisarbeidere. De passer hus, barn, gamle og sjuke. Den samla verdien av gratisarbeidet som blir gjort av kvinner i Norge hvert år, er mer enn halvparten av et norsk statsbudsjett. I EU-systemet blir undertrykkinga bare et hakk mer synlig.

I dag fungerer familien som den enheten i samfunnet som tar vare på alle, og passer på at nye sterke arbeidere vokser opp, men dette skal nå systematiseres enda mer. Familien, med mor som den ansvarlige, skal passe på at alle har det bra. Arbeidskrafta, representert ved far, stilles friere i forhold til familien og skal kunne reise dit hvor det er behov for arbeidskraft.

Tallenes klare tale

Nå er det jo ikke sikkert at det er riktig alt det som blir skrevet her. Det er lett å tenke at ikke en gang i EU-systemet er de så kyniske og kaldblodige. Da er det viktig å huske at

dette dreier seg ikke om menneskers følelser eller hvilke personlige meninger enkeltmennesker har, men om å la markedet få fritt spillerom. EU er et system som tjener markedet, og mekanismene i markedet er sånn at det blir "riktig" å utnytte menneskene mest mulig.

Når det gjelder kvinners situasjon på arbeidsmarkedet i EU er den mildt sagt lite hyggelig. Arbeidsløsheten blant kvinner er generelt sett høyere enn arbeidsløsheten blant menn, viser EU sine egne tall. I perioder har kvinnearbeidsløsheten vært dobbelt så stor som den blant menn.

	EU (sept.)	Norge (2. kv.)
Menn	9,0%	6,8%
Kvinner	12,2%	5,1%
Ungdom	19,4%	14,0%

Tallene er fra 1993

Kommisjonen:

Kommisjonen er EUs "regjering", den har 17 kommisærer. Kommisærene er oppnevnt av landens regjeringer, men ikke som deres talsmenn. Kommisærenes oppgave er å legge fram lovforslag og sørge for oppfølging.

Kommisjonens egne ord

I 1992 ga EU-Kommisjonen ut en rapport om kvinner situasjon på arbeidsmarkedet (*The position of women on the labour market*). Dette er en rapport som sier mye om kvinners situasjon i EU som ikke egner seg som Ja-propaganda.

Om høy kvinneledighet står det blant annet i rapporten:
 "(...) arbeidsledigheten blant kvinner har vist seg vanskeligere og tregere å bekjempe enn arbeidsledigheten blant menn."

"Bortsett fra Storbritannia er kvinners arbeidsledighetsrater i Europa systematisk høyere enn menns. Denne forskjellen er systematisk og betegnende. I 1990 for eksempel, lå den gjennomsnittlig arbeidsledighetsraten i Euro-12 på 6,6% for menn og 11,2% for kvinner."

Euro-12:

Dette er en betegnelse som betyr at alle EU-landa er med i undersøkelsen, i motsetning til f.eks. Euro-10.

“(...) motløshet synes å drive mange kvinner som har gått arbeidsløse i over et år til å gi opp å registrere seg ved det lokale arbeidsformidlingskontoret eller å trekke seg ut av markedet fullstendig. (...) Dette er en problemstilling som er unik for den kvinnelige delen av befolkningen, all den tid en mann på jakt etter arbeid, selv om han blir motløs, forblir en arbeidssøke og dermed en del av den “yrkesaktive befolkning”, mens en motløs arbeidssøkende kvinne lettere meldes inn i gruppen “ikke yrkesaktive”. ”

Når man ser på EUs arbeidsledighetstatistikker så er det også viktig å huske de skjulte tallene. I Spania for eksempel, hvor arbeidsløsheten er på rundt 25%, er mer enn 30% av kvinnene arbeidsløse, men samtidig blir ikke gifte kvinner over 45 år tatt med i statistikken. I Portugal blir ikke gifte kvinner tatt med i det hele tatt!

Atypisk arbeid er typisk kvinnearbeid

I EU opererer de med en betegnelse som heter atypisk arbeid. Dette er arbeidsforhold “hvor minst ett aspekt adskiller seg fra “typiske” arbeidsforhold. Det kan dreie seg om kontraktens varighet, arbeidstidens lengde, arbeidets sikkerhet, avansemuligheter, sosiale ytelser som følger med arbeidet, arbeidets organisering, lokalisering av produksjonen og/eller lønnsforhold”²⁾. Korttidskontraktarbeid på deltid er en type atypisk arbeid som det er mye av, og det er også viktig å se at det er atypisk arbeid som øker mest i EU-systemet nå.

Deltidsarbeid har vært en viktig del av det atypiske markedet og i flere land skyver deltidarbeid ut heltidsarbeid. Et eksempel på dette er Frankrike hvor 87% av nye arbeidsplasser for kvinner fra 1983 til 1989 var deltidarbeid, tilsvarende tall i andre land: Nederland (87%), Belgia (66%), Irland (41%) og Tyskland 41(%). Det er interessant

2)
Fra heftet Kvinner og EF - Delutredning nr. 2, laget av Else Skjønberg for Kvinnefronten mai 1991.

å se at denne økningen i deltidsarbeid ikke er på langt nær så sterk i Sør-Europa. Der er tendensen at færre kvinner er yrkesaktive, men at disse har heltidsarbeid.

Noe som er viktig å merke seg når det gjelder deltidsarbeid er noe som står i Kommisjonens egen rapport: *“Eksperter i alle EUs medlemsland enes om at deltidsarbeid, som en regel, ikke er valgt av den ansatte.”* Det kan også være verdt å merke seg mennenes stilling: *“Deltidsarbeid har ikke gjort stor lykke blant menn (3,8% av mannlige yrkesaktive i EU).”*

I forbindelse med deltidsarbeid støter man også ofte på den andre store atypiske yrkesgruppen - de som er ansatt på korttidskontrakter. Det er en klar sammenheng mellom deltidsarbeid og kontraktarbeid, og som regel er det kvinner som utfører det.

Tall på atypisk arbeid i EU

Vi har ikke klart å finne tall som viser EU som helhet på dette området, men det er et klart budskap i de tallene vi har fra 1989 (*The position of women on the labour market*):

Vi har valgt ut fire land som eksempler: Hellas, Frankrike, Danmark og Nederland. tallene viser prosentandelen av de sysselsatte som jobber deltid.

	Hellas	Frankrike	Danmark	Nederland
A:	4.4	12.1	23.4	31.7
K:	6.8	23.8	40.1	60.1
M:	2.4	3.5	9.4	6.9

A=Alle, K=Kvinner, M=Menn

Korttids- kontrakter:

Korttidskontrakter betyr at man er ansatt i en tidsbegrenset periode, f.eks. 3 måneder. Det finnes også noe som kalles Standby-kontrakter. Dette betyr at du må sitte hjemme og vente på å bli ringt opp fra arbeidsgiveren. Kanskje får du jobbe to timer om formiddagen og en time om kvelden. De som jobber på Standbykontrakter er i flere sammenhenger nesten rettsløse.

Det vi kan lese ut av disse tallene, er at det er store forskjeller

mellom andelen deltidsarbeidende i de forskjellige EU-landa, men at hoveddelen av dem er kvinner. Dette ser vi også klart hvis vi ser på talla for hvor stor andel kvinnene utgjør av de deltidsarbeidende i de samme landa:

Hellas	Frankrike	Danmark	Nederland
64.4%	83.3%	78%	70.2%

For EU som helhet, utgjør kvinner 82,4% av de deltidsarbeidende.

Hvis vi ser på tall for korttidskontrakter, eller såkalte midlertidige ansettelser, så ser vi noe av den samme utviklinga. I 11 av 12 EU land var det flere kvinner enn menn på korttidskontrakter. I 7 av 12 land var mer enn 10% av kvinnene på korttidskontrakter, med Spania som det verste landet med 31.2%. For menn var tallene 4 av 12 land hvor mer enn 10% var på korttidskontrakter og i 6 av 12 land var under 7% korttidsansatte. I bare ett land (Luxembourg) var det mindre enn 7% kvinner som var korttidsansatt.

Siden de fleste velferdsgodene og rettighetene i EU-landa er knytta til arbeidslivet, og det at du har fast arbeid, betyr atypisk arbeid som regel at du får svekka rettighetene dine. Atypisk arbeid gir også en veldig usikker livssituasjon, hvis dette for eksempel betyr at du ikke veit om du har jobb i neste måned. Det overrasker vel heller ingen at atypisk arbeid i form av deltidsarbeid eller standby-kontrakter sjelden gir noen lønn å leve av.

Hvorfor deltidsarbeid og korttid?

Noen mener at deltidsarbeid er kulturbestemt for kvinner. De mener at kvinner skal være hjemme å passe hus og unger, og da får de ikke tid til noe annet enn deltidsarbeid. Dette

passer godt sammen med den kunnskapen vi har om at flest kvinner er deltidsarbeidende, men passer dårlig sammen med det at deltidsarbeid er noe den ansatte ikke sjøl velger.

Deltidsarbeid og korttidskontrakter er først og fremst kommet fram fordi det er lønnsomt for bedriftseierne. Når folk er ansatt på deltid slipper du å gi dem overtidsbetalt, de har ikke fulle sjukelønnsrettigheter og de tjener ikke opp like mange pensjonspoeng. Når du har folk på korttids- og standby (sitt hjemme og vent til vi ringer deg)-kontrakter, så kan du bruke arbeidskrafta når du trenger den, og la folk være arbeidsløse resten av tida.

Dette er løsninger som passer kapitalen, men ikke arbeidere. EU er et system for kapitalens fire friheter, og det finnes ingen forbud mot virksomhet som dette i EU. I Norge står nå kampen hardt for å forhindre at vi får mer korttidskontrakter. På SAS-hotellet i Oslo streika de og vant i sommer for å begrense bruken av sånne kontrakter. Denne kampen kan vi fortsette utafor EU. Blir vi med i EU, har vi så godt som tapt.



Arbeiderne på SAS-hotellet i Oslo streiket sommeren 1994 for å begrense bruken av korttidskontrakter, og for at flest mulig skulle få faste ansettelse.

Kapittel 4:

Rasering av velferdsstaten

“Når mange norske kvinner idag er skeptiske til EU, er det blant annet som følge av nei-sidens påstander om at velferdsstaten vil bli svekket om Norge blir medlem av EU.” Dette står det å lese i heftet “Kvinner og EU”, som Europabevegelsen har gitt ut. I dette kapittelet skal vi gå grundig inn på hvorfor velferdsstaten svekkes ved et EU-medlemskap.

Velferdsstaten og kvinnene

Nå er det ikke sånn at velferdsstaten ikke har hatt noen betydning for mennene i det norske samfunnet, men det er et faktum at for kvinnene har den vært viktigere. Forskeren Else Skjønberg har satt opp tre punkter hun kaller:

Velferdsstatens tredoblete betydning for norske kvinner

- 1) Som norske kvinners største og viktigste arbeidsplass.
- 2) Som omsorgsytende har velferdsstaten overtatt mye av kvinners tidligere ulønnede arbeid og ansvar.
- 3) Som tjenesteytende overfor omsorgstrengende kvinner.

Som et tillegg til disse tre punktene kan vi ta med at:

- 86% av de sysselsatte i den offentlige helse- og sosialsektoren er kvinner
- Nær 40% av de yrkesaktive kvinnene er sysselsatt i offentlig og statlig sektor
- At kostnadene for kvinnenenes gratisarbeid i hjemmene tilsvarer mer enn halparten av et norsk statsbudsjett.

Dette skulle fortelle litt om hva slags betydning den norske velferdsstaten har for kvinner. Dette er noe også Ja-sida innrømmer, og det er blitt viktig for dem å prøve å påvise at velferdsstaten kommer helskinna gjennom et norsk EU-medlemskap. Siden EU også gjerne vil ha med de nordiske landene i EU, prøver også de å bruke sosialpolitikken som en gulrot.

EU-Kommisjonens lokkemat smaker beskt

I slutten av juli ga EU-Kommisjonen ut hvitboka "*Europæisk social- og arbejdsmarkedspolitik*". Denne hvitboka omhandler den framtidige sosial- og arbeidsmarkedspolitikken til Unionen, og som alle andre byråkratudokumenter, så er den vanskelig å lese.

Hvitboka har mange motstridende argumenter, og sjøl om det ofte snakkes om solidaritet og arbeid til flest mulig (NB! Ikke alle), så kan man se hvem dette egentlig er skrevet for. Konkurransesevnen nevnes oftere enn solidariteten, og det er også konkurransesevnen vi skal ta hensyn til i tide og utide. Det er viktig å merke seg at det er ikke det *menneskelige* problemet arbeidsløshet som står i sentrum, men det *markedsøkonomiske*.

Ellers er det interessant å se at Kommisjonen nærmest innrømmer at Hvitboka er et bestillingsverk fra de nordiske regjeringene: "*Offentliggørelsen af hvidbogen seks måneder forud for den forestående udvidelse af Unionen i 1995 har ligeledes til formål at lette optagelsen for Unionens nye medlemmer takket være en klar fremstilling af den overordnede, fremtidige politik.*" Sjøl om det brukes mange av de samme festordene i EUs hvitbok, som i hjemlig sosialpolitikk, er de langt mindre troverdige når de kommer fra Brüssel.

Hvitbok:

I mange sammenhenger brukes betegnelsen hvitbok. I EU betyr det først og fremst et dokument som angir viktige mål, og hvordan disse målene skal oppnås. En hvitbok utgitt av Kommisjonen sier mye om den kommende utvikling ai EU.

I følge Kommisjonen skal ikke sosiale minstestandarder settes for å ta vare på folk men for å sikre konkurranseevnen.¹⁾

Lovgivning og direktiver skal lages etter at man har vurdert hensynet til konkurranseevnen og man skal ikke bekjempe arbeidsløsheten, den skal bare ikke være uakseptabelt(!) høy.²⁾

EU er markedsstyrt

Den største villfarelsen store deler av Ja-sida lever i, er at EU er en nøytral politisk organisasjon hvor flere land har kommet sammen for å finne fram til hyggelige løsninger. EU er markedsliberalisme satt i system, og det er et system som skal forsvare kapital ikke mennesker.

I kapitlet om de fire frihetene, står det om Maastricht og hva Maastricht sier om det frie markedet. Maastricht-traktaten er grunnlaget for Unionen, og hvis noe som blir vedtatt skulle stå i strid med Maastricht, så er det **aldri** Maastricht som viker. Dette er det viktig å huske på.

Maastricht-traktaten er heller ikke noe som kan endres hvis man plutselig blir uenig en dag. For å endre unionstraktaten må alle være enige, det holder ikke med at de nordiske landa for eksempel går sammen.



Den norske Regjeringa som sitter i dag er ikke uenige i unionstraktaten, og har heller derfor ikke bedt om et eneste unntak fra den. De er tvert

imot helt enige i EUs økonomiske politikk, og følger den så godt de kan, sjøl om Norge er ikke medlem i Unionen. Flertallet av folk i Norge er på sin side motstandere av Unionen, vi har aldri bedt om den og vi ønsker heller ikke å få den tredd nedover huet.

1)
Dette står på side 9 i hvitboka, under avsnittet om minimumsnormer.

2)
Dette står på side 8 i hvitbok, under avsnittet om Sosial og arbeidsmessig integrasjon

Sigbjørn Johnsen (bildet) er villig til å slåss for at det norske folket skal godta Maastricht-traktaten.

Forskjellige modeller

Det største problemet for velferdsstaten i EU, er at det økonomiske grunnlaget forsvinner. I Norge har vi en velferdsmodell som bygger på at alle betaler inn til fellesskassa utfra hvor stor inntekt de har, og at alle som har behov for det får hjelp, uavhengig av hvor stor inntekt de har.

Dette betyr at vi bruker det offentlige systemet til å omfordele godene, fra de som har til de som trenger. Dette er også noe som kalles den skandinaviske modellen:

Den skandinaviske modellen

1) **ALLE** sikres velferd (universalitetsprinsippet), ikke bare f.eks. de yrkesaktive (prestasjonsprinsippet). Fellesskapet skal ha ansvar for alles sosiale sikkerhet.

2) Velferdsordningene skal tilstrebe **LIKHET**, bidra til inntektsutjevning og minske klasseforskjellene. Alle skal ha lik rett, uavhengig av inntekt. Dette innebærer at såkalte inntektsoverføringer via statskassa skal være store hvis ulikhetene i samfunnet er store.

3) Hjelpen skal være en **RETTIGHET** for alle, ikke en nådegave til dem givener mener er "verdige trengende" (behovsprøving).

4) **SOLIDARITETSPRINSIPPET**. Utgiftene må bæres av hele samfunnet gjennom skatten - ikke ved forsikringsordninger for den enkelte.

5) Det er et **OFFENTLIG, STATLIG, NASJONALT ANSVAR** å sikre lik adgang til ytelser av lik standard.

6) Ordningene skal bidra til å styrke kvinners mulighet til **ØKONOMISK SJØLSTENDIGHET**.

Inntektsoverføringer:

Dette betyr at gjennom skattesystemet blir penger overført fra de som har mye til de som har lite.

I EU-landa bygger de fleste av velferdsordningene på private forsikringer, hvor man betaler inn mens man er i arbeid, og får tilbake penger når man ikke er i arbeid. Dette føerer naturlig nok til en del problemer for de som ikke kommer seg i arbeid.

Det sosiale systemet i flertallet av EU-landa domineres av subsidiaritetsprinsippet. Dette, som i norsk EU-debatt er oversatt med nærhetsprinsippet, innebærer i denne sammenhengen at statlige tiltak skal prioriteres etter andre hjelpeformer: Først familie, deretter frivillige organisasjoner, så eventuelt kommunene og til slutt staten.

I Tyskland er det slått fast i sosialloven at hjelp fra nærstående familie skal utnyttes før det offentlige yter hjelp, dvs. foreldre må hjelpe voksne barn og barn for eksempel betale sykehjemsplass for foreldrene.

Kommunene har plikt til å ta i bruk de frivillige organisasjonenes ordninger (bl.a. religiøse, ungdomsklubber, pleiehjem) framfor å bygge ut slike tiltak sjøl.

Subsidiaritetsprinsippet i sosialsektoren kan kanskje kalles "minst mulig offentlig ansvar-prinsippet". Det skal ikke så veldig mye til for å forstå at disse modellene kræsjer ganske kraftig med den norske, hvor det legges stor vekt på offentlig ansvar.

Grunnlaget forsvinner

Den norske velferdsmodellen er avhengig av ganske store offentlige inntekter. Dette passer dårlig sammen med EUs mål om det frie markedet. Ved et EU-medlemskap vil inntektene til staten bli drastisk lavere, og dermed også mulighetene for å opprettholde velferdsstaten.



Ullevål Sykehus er et av mange offentlige sykehus som er rammet av nedskjæringer. I framtida blir vi kanskje avhengige av sykehus drevet på veledig basis.

For å se fullt ut EUs politiske mål i årene som kommer, holder det ikke å se på *Hvitboka om Social og arbeidsmarkedspolitikk*. Et av de viktigste dokumentene når det gjelder EUs økonomiske politikk er “*Rådets henstilling af 22. december 1993 om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker*”. Denne henstillingen setter rammene for EUs økonomiske politikk i årene som kommer.

Her er det blant annet vedtatt følgende om offentlige budsjetter:

“De foranstaltninger der iværksættes for at sanere de offentlige budgettene, bør i første række sigte mod at nedsætte de løbende udgifter...” og “Alle medlemsstaterne bør omlægge deres offentlige udgifter hen imod mere produktive anvendelser og især hen imod øgede investeringer”.

Målet for EUs politikk er å få ned de offentlige utgiftene, ikke å styrke den offentlige kontrollen. Staten skal ikke drive med pleie og omsorg, den skal være produktiv og bruke mer penger på investeringer.

En henstilling fra rådet, betyr at dette er noe ministerrådet har vedtatt, og det har omtrent samme betydning som en hvitbok fra Kommisjonen. Det er verdt å merke seg at når Minsiterne vedtar noe, har dette også gjerne vært innom regjeringene i EU-landa.

Pengene går rett ut av statskassa

Et EU-medlemskap vil også ha direkte konsekvenser for statsbudsjettet. EU-kontingenten og lavere inntekter på skatter og avgifter vil bety store minus i løpet av få år. Økonomiprofessor Atle Seierstad har beregnet minusen i statskassa til å bli omtrent som dette etter 5 år med EU-medlemskap:

Atle Seierstad er professor ved Sosialøkonomisk Institutt, Universitetet i Oslo.

Norges "medlemskontingent" i EU	-12 mrd
Innteksttap ved bortfall av invest.-avgift	- 5 mrd
Innteksttap ved red. alkoholavgifter o.l.	- 4 mrd
Innteksttap ved red. avgifter ellers	-1 mrd
Moms på tjenester, m.m.	+1 mrd
Sum	-21 mrd
=====	
<i>Tallene er hentet fra Nei til EUs motmelding om norsk EU-medlemskap.</i>	

21 milliarder kroner er mye penger, veldig mye penger. Nå er det sann at Ja-sida skryter mye av hvor fantastisk mye penger vi kommer til å få av de forskjellige støttefondene til EU. Det er ikke måte på hvor mye penger EU kommer til å oversvømme oss med. Etter de beregningene Seierstad har gjort, kommer vi til å få maksimum 5,5 milliarder i støtte fra EU. Disse pengene kommer i hovedsak til å gå til det private næringslivet, ikke til den norske statskassa. Det blir altså ikke mer offentlige midler på denne måten, selv om det blir mer penger i Norge sett under ett.

Hvis vi nå skulle være snille mot Ja-sida, og regna EU-støtta som noe som kom rett i statskassa, da vil et EU-medlemskap koste oss netto 15,5 milliarder. Dette er fortsatt svært mye penger.

De offentlige utgiftene til helse- og sosialformål var i 1991 på 179,5 milliarder kroner. Det samme året utgjorde utgiftene til helsestell, sosial trygd og velferd nesten halvparten av offentlig forvaltnings totale utgifter.

Et kutt på mer enn 15,5 milliarder vil tilsvare nesten 10% av velferdsstatens totale utgifter. Hvordan skal man kunne foreta et slikt kutt uten at det rammer velferdsordningene?

Dette er et spørsmål EU-tilhengerne må svare på, før vi skal tro at et EU-medlemskap ikke vil svekke grunnlaget for velferdsstaten.

EU-tilhengerne snakker også hele tiden om at et EU-medlemskap vil styrke den økonomiske veksten til næringslivet. Det finnes ikke en eneste undersøkelse som underbygger dette argumentet! Dessuten betyr ikke penger til næringslivet nødvendigvis penger til offentlig sektor!

Flere Ja-økonomiprofessorer har gått ut mot Seierstad og Nei til EU sine beregninger for hva som vil skje med den norske økonomien ved et EU-medlemskap. Flere av dem har lagt vekt på at det som skjer ikke er en svekkelse av nasjonens totale økonomi, men en *overføring* av penger fra det offentlige til det private.

Og da skulle vi vel tro at vi er enige om problemet, nemlig at pengene forsvinner ut av statskassa.

Mens store deler av Ja-sida ønsker en mer markedsliberalistiske politikk, er det nettopp det vi mener er problemet. De mener det er bra at pengene overføres til det private, det de nekter å gå med på, er at dette svekker statens muligheter til å opprettholde de norske velferdsordningene. Vi mener at det er riktig at de som er rike betaler inn et større

bidrag til felleskassa. Vi er rett og slett imot at en liten elite skal tjene seg styrtrike på bekostning av det store flertallet

Vi får ikke bestemme sjøl!

Når det gjelder EU og velferdsstaten, holder Regjeringa hardnakka på at sosial- og velferdspolitikken skal være et nasjonalt anliggende, også etter at vi eventuelt blir med i EU. At dette er feil, skal vi vise ved et par enkle eksempler.

Først skal vi se litt på Regjeringas egen argumentasjon. I Stortingsmelding 40 står det for eksempel om trygdeytelser (s. 131) at: *“Dette avgjøres utelukkende av nasjonale myndigheter.”*

I den samme stortingsmeldinga står det (s. 31) at *“Flere land har måttet endre sine lover til fordel for kvinner når det gjelder arbeidsmarkedet og pensjonssystemer.”* Dette står under kapittelet om likestilling, og er kanskje ment for å overbevise norske kvinner om at EU er veien å gå, men det slår beina under argumentet om at velferdspolitikken er et nasjonalt anliggende.

I tillegg til Regjeringas noe vaklende argumentasjon på dette området, skal vi ta med to konkrete eksempler som viser at vi allerede som et resultat av EØS-avtalen har mistet råderetten over egen helse- og sosialpolitikk.

Stortingsmelding nr. 40 er Regjeringas såkalte objektive informasjon om EU, hvor de i realiteten snakker for et norsk unionsmedlemskap.

Regjeringa tror at vi vil sitte rolig å høre på at de juger.



Eksempel I: Barnetrygda

I Norge har barnetrygden tradisjonelt blitt utbetalt til mødrene. Dette er en regel som er blitt delvis endret etter at vi blei med i EØS. Hvis hovedforsørger for barnet (dvs. den av foreldrene som tjener mest) jobber utenfor Norge, vil han (for det vil som regel være far) få utbetalt barnetrygden etter reglene i det landet han jobber.

Hvis far jobber i Frankrike, vil han få utbetalt fransk barnetrygd, selvom barna bor sammen med mor i Norge. Så kan vi bare håpe at far sender pengene hjem. Mor vil få utbetalt mellomlegget i Norge, hvis den norske barnetrygda er høyere enn den franske.

Dette er et bevis på at når EØS-regler kolliderer med norsk lovverk, så er det norsk lovverk som viker, også når det gjelder sosialpolitikk. Akkurat i dette tilfellet har endringen skjedd nesten uten at noen har tatt det opp, og mange har vanskelig for å tro at det virkelig har skjedd.

Eksempel II: Ventelistegarantien

I Norge er det ventelister for å få tatt en del operasjoner på sjukehus. Det er ikke særlig bra. Regjeringa forklarer ventelistene med at det ikke finnes penger til å bygge flere sjukehus eller lønne flere leger med. Mange er uenige i det Regjeringa sier, men det er nå en gang Regjeringa som sitter på pengesekken.

EU har en rådsforordning 1408/91 som gjelder i EØS også, den tar opp retten til medisinsk behandling i et annet medlemsland. Helseminister Werner Christie bekreftet i sommer³⁾ at dette regelverket nå gjelder i Norge og gir rett til behandling (eller rett til å stå på venteliste) i andre EØS-land, hvis ventelistegarantien ikke oppfylles i Norge. Eventuell behandling skal dekkes gjennom norsk folketrygd.

EØS:

EØS-avtalen trådte i kraft i Norge 1.1.94. Vi er knyttet til EØS etter et Stortingsvedtak. EØS-avtalen er mer omfattende enn edt medlemskapet folket sa nei til i 1972. De aller fleste av EUs lover og regler, gjelder faktisk også for Norge, etter at vi blei med i EØS.

Nå gjør det ikke noe generelt at norske myndigheter blir nødt til å åpne på lommeboka for å gi folk bedre helsestell, men hovedspørsmålet her er prinsippet om hvem som skal bestemme. Når det norske folket krever flere sjukehusplasser holder Gro & Co sine klamme hender om pengesekken, men i det øyeblikket Brüssel sier i fra, så kommer pengene trillende. Likefullt sier de at helsepolitikken er et nasjonalt anliggende.

Den (a)sosiale dimensjon

Noen har kalt EU for dyret i åpnebaringen (bildet). Dette er nok ikke en helt holdbar sammenligning, men å holde fram den sosiale dimensjon som et ja-argument holder heller ikke helt mål.

EU er som vi har vist, et system laget for kapitalen. Det er ikke laget for vanlige folk, eller folk i det hele tatt for den saks skyld. Men siden kapitalen allikevel er avhengig av å ha folk (les: arbeidskraft) for å tjene penger, har EU også noe som kalles den “sosiale dimensjon”. Den sosiale dimensjon skal blant annet hjelpe til å balansere virkningene av den markedsliberalistiske politikken, gjøre den mer sosial.



Den sosiale dimensjonen bygger først og fremst på det sosiale charter. Den viktigste delen av det sosiale charter er de 12 grunnleggende prinsippene, dernest kommer noen ekstra sider med ord og fine vendinger. Noe av det mest interessante med det sosiale charter, er at det sier ganske mye om hvem EU er skapt for, og hvem det ikke er skapt for.

I dette dokumentet, som legger grunnlaget for EUs sosiale dimensjon defineres 2/3 av befolkningen som “spesielt utsatte grupper”. Dette gjelder eldre, barn og kvinner. Da blir det selvsagt veldig lett å spørre seg om hvem som ikke er utsatt i EU, og hvorfor man har skapt et system hvor langt

Det sosiale charter

- 1) Rett til å arbeide i det EU-land man ønsker**
- 2) Fritt arbeidsvalg og rett til en akseptabel lønn**
- 3) Rett til å forbedrede leve-og arbeidsvilkår**
- 4) Rett til sosial beskyttelse etter gjeldende nasjonale bestemmelser**
- 5) Foreningsfrihet og rett til kollektive forhandlinger**
- 6) Rett til yrkesutdanning**
- 7) Likebehandling av menn og kvinner**
- 8) Arbeidstakernes rett til informasjon, høring og medinnflytelse**
- 9) Rett til beskyttelse av sunnhet og sikkerhet på arbeidsplassen**
- 10) Beskyttelse av barn og unge**
- 11) En rimelig levestandard for eldre**
- 12) Bedre arbeidsmessig og samfunnsmessig integrasjon av funksjonshemmede**

under halvparten passer inn.

Svaret gir seg sjøl i at EUs sosiale dimensjon er en del av det systemet som skal tilpasses kapitalen, og for kapitalen er de interessante menneskene de menneskene som har jobb. Det sosiale charter handler også først og fremst om rettigheter i forbindelse med arbeid.

Til slutt så må vi bare ta med det at det sosiale charter ikke er et bindende dokument i EU-sammenheng. Det er en politisk resolusjon som sier noe om hvordan man synes ting skal være, men det er ikke gjort forpliktende vedtak for å få ting til å bli sånn. Mange tilhengere bruker charteret som et eksempel på EUs flotte sosialpolitikk, men det er altså bare fine ord til festbruk, for ingenting av det er bindende vedtak.

Finnes det ikke noe bra i EU?

Det er fristende å svare nei på dette spørsmålet, men det er klart det ikke er riktig. Går man gjennom velferdsordningene i hvert enkelt EU-land, finner man sikkert på mange områder ordninger som er bedre enn de norske. Spørsmålet her, er hvem som skal bestemme over disse ordningene, hvem de er til for og om det er mennesker eller markedskrefter man skal ta hensyn til.

BNP-Brutto Nasjonalprodukt:

BNP viser hvor mye som er omsatt på et marked i et land, dvs. alt som er produsert for kjøp og salg i landet i løpet av et år.

Tyskland bruker i dag like store andel av BNP til sosiale utgifter som Norge, den store forskjellen ligger i hvem som betaler og hvem som får tilbudene. I Norge er det i all hovedsak det offentlige som betaler, noe som gjør det lettere å fordele godene til de som trenger dem. I Tyskland går pengene først og fremst gjennom private forsikringsordninger, mest til dem som har mest fra før.

Den norske velferdsstaten står nå i fare. Uavhengig av om vi blir med i EU eller ikke, så fører den norske Regjeringa en EU-lik politikk som gir markedet mer makt og som fratar det offentlige kontrollen. Denne utviklinga kan og må vi slåss mot, og vi gjør det best utenfor EU!

Tall om EU og fattigdom:

- I 1990 var det 45 millioner fattige i EU
- I 1993 var det 50-55 millioner fattige, dvs. 15% av befolkningen og tallet øker stadig.
(i Norge har Steinar Stjernø beregnet at ca. 5% er fattige)
- 10-12 millioner i ytterste nød
- 6 millioner langtidsledige
- 16 millioner kan ikke lese og skrive

Sluttord:

Stem NEI - gå nye veier!

EU-tilhengerne sier vi må inn i EU for å påvirke. Forfatterinnen Vigdis Hjort sier at hvis hun var mot ekteskapet ville hun aldri funnet på å gifte seg for å motarbeide ekteskapet fra innsida.

EU er ikke skapt for oss, og det eneste fornuftige å si i folkeavstemminga er et rungende NEI. Men kampen stopper ikke der. Regjeringa har allerede meldt oss i EØS, og EØS er et økonomisk medlemskap i EU.

De fire frihetene kom sammen med EØS-avtalen, og jo lenger EØS-avtalen får lov til å virke, jo mer EU-lik vil det norske samfunnet bli. Og det er ikke bare EU og EØS som truer, det norske borgerskapet er også på offensiven, de vil ha mer profitt ut av investeringene sine, og de vil ha det nå!

Angrepene på vanlige folks kår i Norge er blitt flere og flere de siste åra. Dette omfatter faglige rettigheter som kampen mot korttidskontrakter, sosiale rettigheter som aleinemødrenes kamp for å beholde overgangsstøtten, miljøkampen mot stadige større ødeleggelser og helt grunnleggende rettigheter som retten til en skikkelig utdanning og en trygg arbeidsplass.

I Rød Ungdom mener vi at disse angrepene ikke kommer fordi noen mennesker er onde. Vi tror ikke at det sitter en liten gruppe folk i Norge og legger onde planer for hvordan resten av folk i Norge skal få det verst mulig. Vi mener at det er det samfunnssystemet vi lever under i dag, kapitalismen, er grunnen til problemene.

Vi mener at for å få et samfunn fritt for miljøødeleggelser, kvinneundertrykking, rasisme og classeskiller, så må vi styrte kapitalismen.

Vi er for sosialisme og kommunisme. Vi vil ha et samfunn hvor folk yter etter evne og får etter behov. Mange kaller oss drømmere fordi vi vil ha et samfunn som er rettferdig for alle, de sier det er umulig, men vi tror dem ikke.

Vi klarer ikke å skape dette samfunnet aleine. For å klare å styrte kapitalismen må vi være mange sammen. Sammen er vi sterke og hvis alle arbeidere og undertrykte står sammen har vi styrken vi trenger for å styrte det rike mindretallet fra makta. Vi oppfordrer vi deg til å bli med oss og slåss for et mer rettferdig samfunn. Vi trenger deg! Du trenger oss!

Rød Ungdom er ungdomsorganisasjonen til Arbeidernes Kommunistparti og Rød Valgallianse. Idette heftet finner du noen kontaktadresser til Rød Ungdom-lag, de vil gi deg beskjed om det laget som er nærmest der du bor, og de kan også gi deg tilbud om å være med på studiesirkler, bøllekurs, forskjellige konferanser og aksjoner.

Rød Ungdom finner du blant annet i:

Oslo
Gøteborggt. 8
0566 Oslo
Tlf.: 22 37 73 50

Trondheim
Prinsensgate 14
7002 Trondheim
Tlf.: 73 52 50 88

Bergen
Hans Holmboesgt. 1
5001 Bergen
Tlf.: 55 31 64 21

Kilder og lesetips

Lesetips

- *Nei til EU sin motmelding:*
Norge og EU - Virkninger av den europeiske union
- *Farvelferd - et hefte utgitt av Nei til EU*
- *Tilbake til fattigkassa - et klippheft,*
utgitt av AKPs faglige utvalg
- *Hva skjer med velferdsstaten, av Siri Jensen,*
utgitt av AKP
- *Kvinner og EU,*
av Signe Horn, utgitt av Europabevegelsen.
- *Om kvinner og EF Del 1,2 og 3, av Else Skjønberg,*
utgitt av Kvinnefronten
- *Kvinner og EU, av Else Skjønberg m.fl. (en bok).*

Andre kilder:

- *Traktat om den europeiske union*
- *Rådets henstilling af 22. december 1993 om de overordnede retningslinjer for medlemsstaternes og Fællesskabets økonomiske politikker*
- *The position of Women on the labour market (finnes oversatt hos Nei til EU)*
- *Europæisk Social- og arbeidsmarkedspolitik - en vej fram for unionen, hvidbog*
- *Minifakta om EUROPAUNIONEN, av Else Skjønberg*

I dag diskuterer mange hva som kan skje med den norske velferdsstaten hvis vi blir med i Europa Unionen. Det færre diskuterer er hva som skjer med velferdsstaten i dag.

Den største fienden til velferdsstaten er det norske borgerskapet, og det er de som styrer Norge i dag. Gro Harlem Brundtland og hennes "kvinne-regjering" er aktive pådrivere for å rasere andre kvinners muligheter til støtte gjennom velferdsstaten.

Statsministeren ønsker å føre den politikken EU fører, og hun gjør det! Hvis vi skal klare å bygge et samfunn som tar vare på barn, voksne, eldre, sjuke og ungdom, så må vi bryte med det økonomiske systemet vi lever under.

I dag må vi både forsvare de rettighetene vi har, og kjempe for å bygge et nytt samfunn. I denne kampen trenger vi deg, og du trenger oss!

Sammen er vi sterke!

Bli med i Rød Ungdom i dag!

RØD★UNGDOM

Gøteborggt. 8, 0566 Oslo

Tlf.: 22 37 73 50

